

SOSYAL AĞ SAĞLAYICI HAKKINDA USUL VE ESASLARA İLİŞKİN BİLGİ NOTU

Bilindiği üzere, sosyal ağ sağlayıcılarının yükümlülükleri ile bu yükümlülüklere uyulmaması halinde uygulanacak idari yaptırımlar 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun"una ("Kanun") 2020 yılında eklenen Ek 4.maddesinde düzenlenmiştir¹.

İnternet ortamında yapılan yayınların ve sosyal medya kullanımının hızla artmasıyla, Kanun'un Ek 4. maddesinde öngörüldüğü üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu, 28.03.2023 tarihli ve 2023/DK-İD/119 sayılı Kararı ile "Sosyal Ağ Sağlayıcı Hakkında Usul ve Esaslar"ı ("**Usul ve Esaslar**") kabul etmiş ve söz konusu Usul ve Esaslar 01.04.2023 tarihli ve 32150 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Usul ve Esaslar yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Usul ve Esaslar ile özetle, sosyal ağ sağlayıcıların raporlama ve temsilci bulundurma yükümlülüğü, sosyal ağ sağlayıcı kullanıcılarının hakları ile bu haklarının korunmasına yönelik tedbir usulleri ve idari yaptırımlara ilişkin adli mercilerle iş birliği konularında Kanun'un Ek 4. maddesindeki düzenlemeler büyük ölçüde tekrar edilmiş; temsilci olma kriterleri ve çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunulması gibi konularda ise daha ayrıntılı ve kapsamlı yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Usul ve Esaslar hakkındaki detaylı açıklamalarımızı aşağıda bulabilirsiniz.

I. USUL VE ESASLAR KANUN'A EK OLARAK NELER GETİRİYOR?

1. Amaç ve Kapsamı

Usul ve Esaslar ile sosyal ağ sağlayıcısının yükümlülükleri ile bu yükümlülüklerin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kanun'un aksine, kenar başlıkları ile ayrıntılı olarak madde hükümleri halinde düzenlenmiştir. Sosyal etkileşim amaçlı içeriğin ikincil ve yan bir hizmet olarak sunulduğu kişisel internet siteleri, elektronik ticaret siteleri ve haber siteleri gibi platformlar Usul ve Esaslar kapsamının dışında tutulmuştur.

2. Sosyal Ağ Sağlayıcı Tüzel Kişi Temsilci Kriterleri ve Görevleri

a. Temsilci Kriterleri: Sosyal ağ sağlayıcıların temsilci bulundurma yükümlülüğü Kanun kapsamında Türkiye'den günlük erişim miktarına göre düzenlemiş, 1 milyon ve 10 milyon olarak belirlenen Türkiye'den günlük erişim eşiklerine göre farklı düzenlemeler öngörülmüştü. Türkiye'den günlük erişimi 1 milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcı için, Türkiye'de mukim Türk vatandaşı gerçek kişi temsilcisi veya Türkiye'de kurulmuş ve Türk mevzuatına göre tüzel kişilik kazanmış tüzel kişi temsilcisi belirleme yükümlülüğü düzenlenmişti. Türkiye'den günlük erişiminin 10 milyondan fazla olması ve temsilcinin tüzel kişi olması halinde ise temsilcinin, sosyal ağ sağlayıcı tarafından Türkiye'de sermaye şirketi şeklinde kurulan **bir şube** olması zorunluluğu getirilmiştir. Usul ve Esaslar ile, söz konusu sermaye şirketinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ("**BTK**") tarafından şirket temsilcisi olarak kabul edilebilmesi için aranan kriterler detaylandırılmıştır.

Buna göre, sosyal ağ sağlayıcısının Türkiye'den günlük erişiminin 10 milyondan fazla olması halinde, temsilci olarak kabul edilebilecek şirketin, **paylarının tamamı sosyal ağ sağlayıcıya ait olmak üzere, en az 100.000.000 TL (yüz milyon Türk Lirası) esas sermayeye sahip olması gerekmektedir.**

¹ İlgili bilgi notumuza <https://www.guner.av.tr/articles/25-kasim-2022> linkinden ulaşabilirsiniz.

Ayrıca, kurulacak şirketin ticari unvanında, sosyal ağ sağlayıcının **unvanının ayırt edici ibaresine ve kurulduğu ile yer verilmesi** ve esas sözleşmesinde **sosyal ağ sağlayıcının bünyesinde ve ona bağlı olduğuna yer verilmesi** şartları aranmaktadır.

- b. Temsilcinin Görevleri:** Kanun'da sosyal ağ sağlayıcının yükümlülükleri arasında sayılan raporlama yükümlülüğünün yerine getirilmesi, Usul ve Esaslar ile temsilcinin görevi olarak tayin edilmiştir. Ayrıca, Usul ve Esaslar uyarınca, sosyal ağ sağlayıcının aynı zamanda içerik veya yer sağlayıcı olması halinde² Kanun ve Usul ve Esaslar'da getirilen sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin yükümlülüklerin yanında içerik ve yer sağlayıcı olmasından doğan diğer yükümlülüklerde devam edecek ve içerik ve yer sağlayıcılara ilişkin diğer yükümlülüklerin de temsilci tarafından yerine getirilmesi gerekecektir.
- c. Sosyal Ağ Sağlayıcıların Temsilcilere İlişkin Yükümlülükleri:** Usul ve Esaslar ile sosyal ağ sağlayıcısına; temsilcisinin kimlik, unvan ve iletişim bilgilerini BTK'ya bildirme yükümlülüğü öngörülmüştür. Ayrıca,
- i) Temsilcinin gerçek kişi olması hâlinde bu temsilcinin Türk vatandaşı ve Türkiye'de yerleşik olduğunu gösterir belgeler,
 - ii) Temsilcinin tüzel kişi olması hâlinde, tüzel kişinin şirket ana sözleşmesi, ticaret sicil gazetesi örneği ve diğer kuruluş belgeleri ile tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili kişilerin yetkili kılındığına dair belgelerle birlikte kimlik ve iletişim bilgileri ve
 - iii) Türkiye'den günlük erişimi on milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcının temsilcisinin tüzel kişi olması hâlinde, (ii)'de bahsedilen bilgi ve belgelere ilave olarak sosyal ağ sağlayıcı tarafından kurulacak tüzel kişi temsilcinin yukarıda *2.a bölümünde* açıklanan kriterleri karşıladığını ispat edecek bilgi ve belgeler BTK'ya gönderilmelidir.

Usul ve Esaslar uyarınca gönderilmesi gereken söz konusu bu bilgi ve belgelerde değişiklik olması durumunda ise, bu değişikliklerin **derhal ve en geç 72 (yetmiş iki) saat içinde** BTK'ya bildirilmesi öngörülmüştür.

- d. Temsilci Belirlenmesine İlişkin Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi:** Kanun'da da düzenlendiği üzere, temsilci belirlenmesine ilişkin söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcılarına, BTK tarafından bildirimde bulunulur. Bildirimden itibaren 30 (otuz) gün içinde temsilci belirlenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde **10.000.000 TL** (on milyon Türk Lirası) idari para cezası uygulanır; uygulanan idari para cezasının tebliğinden itibaren 30 (otuz) gün içinde temsilci belirlenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde ise **30.000.000 TL** (otuz milyon Türk Lirası) daha idari para cezası verilmektedir. Temsilci belirlenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde, uygulanan idari para cezalarının dörtte biri tahsil edilmektedir. İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren 30 (otuz) gün içinde temsilci belirlenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde ise BTK tarafından sosyal ağ sağlayıcılara yurt içinden reklam verilmesi yasaklanmaktadır. Yükümlülüğün 30 (otuz) gün içinde yine yerine getirilmemesi halinde ise sosyal ağ sağlayıcının internet bant genişliğinin ilk aşamada %50, yükümlülüğün bir sonraki 30 (otuz) gün içinde yine yerine getirilmemesi halinde ise %90 oranına kadar daraltılması için BTK tarafından sulh ceza hakimliğine başvurulabilmektedir.

3. Raporlama Yükümlülüğünün Kapsamı

Kanun kapsamında sosyal ağ sağlayıcılarının BTK'ya sunması öngörülen altı aylık raporların Usul ve Esaslar ile içeriği detaylandırılmış; 1 Ocak – 30 Haziran dönemini kapsayan raporların Temmuz ayı içinde, 1 Temmuz – 31 Aralık dönemini kapsayan raporların ise Ocak ayı içinde gönderilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm ile raporda yer alması gereken bilgiler detaylandırılarak raporun içeriğine dair oluşacak soru işaretleri giderilmeye çalışılmıştır. Buna göre, raporda özellikle;

² Örneğin, sosyal ağ sağlayıcının kendi oluşturduğu içerikleri sebebiyle içerik sağlayıcı; internet sitesi veya uygulamasında "Marketplace" özelliği sunması halinde ise yer sağlayıcı olması söz konusu olacaktır.

- içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının uygulanması ile kullanıcılardan gelen başvuruların alınması ve değerlendirilmesine yönelik teknik altyapı, personel nitelikleri ve idari kapasiteye,
- kullanıcılardan gelen başvurular hakkında kategorik ve istatistiksel bilgilere,
- adli ve idari makamlardan gönderilen kararlar hakkında kategorik ve istatistiksel bilgilere,
- kullanıcı tercihleri ve kişisel veri kullanımına ilişkin seçeneklere yönelik alınan tedbirlere,
- etiketler, öne çıkarılan veya erişimi azaltılan içeriklere ilişkin algoritmalar ile şeffaflık politikalarına ilişkin bilgilere,
- Reklam politikaları ile reklam kütüphanesine ilişkin bilgilere,

yer verilmesi öngörülmüştür.

Raporlama yükümlülüğünü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcılarına **10.000.000 TL** (on milyon Türk Lirası) idari para cezası verilmektedir.

4. Sosyal Ağ Sağlayıcıların Kullanıcılara İlişkin Yükümlülükleri

Usul ve Esaslar ile sosyal ağ sağlayıcılara, kullanıcı haklarının korunması amacıyla, birtakım yükümlülükler öngörülmüştür. Buna göre sosyal ağ sağlayıcıları;

- kullanıcılarına eşit ve tarafsız davranmalı,
- kullanıcılarına önerdiği içeriklere ilişkin tercihleri güncelleme ve **kişisel verilerinin kullanılmasını sınırlandırma seçeneği sunmalı**,
- Türkiye'den erişen kullanıcıları doğrudan veya dolaylı şekilde etkileyen kullanıcı hesaplarına ilişkin önemli güvenlik ihlallerinin tespitinden itibaren **en geç 72 (yetmiş iki) saat** içerisinde bu durum hakkında BTK'ya ve kullanıcıları Türkçe açık ve anlaşılır şekilde bilgilendirmeli,
- sunduğu hizmetlerde kullanıcı haklarına etki eden güncellemelere kullanıcıların kolayca ulaşabilmelerini sağlamalı,
- kullanıcılara öneriler sunarken hangi parametreleri kullandığına internet sitesinde açık, anlaşılır ve kolaylıkla ulaşılabilir şekilde yer vermeli,
- ele geçirilen veya başkasını taklit eden hesaplara yönelik Türkçe, açık, anlaşılır ve kolaylıkla ulaşılabilir **bir başvuru mekanizması kurarak** başvuruları makul süre içinde sonuçlandırmalı,
- **kişilerin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokan içerikleri** öğrenmesi ve gecikmesinde sakınca bulunması hâlinde, bu içeriği ve içeriği oluşturana ilişkin bilgileri yetkili kolluk birimleriyle paylaşmalıdır.

Sosyal ağ sağlayıcıları, söz konusu bu yükümlülükleri yerine getirirken kullanıcıların kişisel verilerine ilişkin azami özeni göstererek olası bir ihlale sebebiyet vermemelidir. Ayrıca, başlık etiketleri ve öne çıkarılan içeriklerin kullanıcılar tarafından iletilecek uyarılar uyarınca kaldırılması için de BTK ile iş birliği içinde **etkin bir kullanıcı başvuru mekanizması kurmalı, kamu güvenliğini ve kamu sağlığını etkileyen olağanüstü durumlara ilişkin kriz planı oluşturmalı**, kurduğu veya işlettiği mekanizmalar hakkında **raporlama yükümlülüğü kapsamında ilgili dönemlerde BTK'ya bilgi vermelidir**. Böylece artan internet ve sosyal medya kullanımından doğacak herhangi bir kişilik hakkı veya kişisel veri ihlalinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Söz konusu bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde ise sosyal ağ sağlayıcının bir önceki takvim yılındaki **küresel cirosunun %3'üne (yüzde üçüne) kadar** idari para cezası verilebilmektedir. Bunun yanında yukarıda açıklanan uyarı mekanizması ile kullanıcılar tarafından iletilip de derhâl ve en geç dört saat içinde kaldırılmayan ve suç teşkil eden başlık etiketleri veya öne çıkarılan içerikler aracılığıyla ortam sağlanan başkasına ait yayınlardan da doğrudan sorumlu olmaktadır.

5. Çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunulması

Usul ve Esaslar ile sosyal ağ sağlayıcılar tarafından çocuklara özgü özelleştirilmiş bir hizmet sunulması

gerektiği hususu ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Buna göre sosyal ağ sağlayıcıların ocuk olduğu anlaşılabilen kullanıcılarına sunduğu içerik, reklam ve diğer hizmetlerde çocuğun yaşı ve üstün yararının gözetilmesi gerekmektedir. Böylece ocuk kullanıcıların fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişiminin korunması amaçlanmış, günümüzde sıklıkla karşılaşılan çocuğa yönelik cinsel istismar ve ticari sömürü risklerinin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Zira son zamanlarda sosyal ağ sağlayıcıları tarafından sunulan içerik, reklam gibi hizmetlerde çocukların bilinçsiz hizmet alımları ve kişisel verilerinin işlenmesiyle sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu gibi durumların yaşanmaması adına sosyal ağ sağlayıcıların sözleşme, kullanıcı ayarları ve veri politikaları gibi hususları **ocuğun anlayabileceği şekilde** sunması gerektiği hükme alınmıştır. Söz konusu bu hizmetin sunulmaması halinde ise sosyal ağ sağlayıcının bir önceki takvim yılındaki **küresel cirosunun %3'ne (yüzde ne) kadar** idari para cezası öngörülmüştür.

Bu kapsamda sosyal ağ sağlayıcılarının ocuk olduğu anlaşılan kullanıcılara yönelik sunulan uygulama içi satın almalar başta olmak üzere ilgili işlemleri olabildiğince ebeveyn denetim ve onayına sunmayı sağlayacak hesap ilişkilendirmesi, işlem onayı gibi mekanizmalar ile mümkün olduğu ölçüde kimlik doğrulama tedbirlerini uygulamalarına dahil etmeleri önem arz etmektedir.

Nitekim, Türk Medeni Kanunu kapsamında reşit olmayanların işlem ehliyetlerine bakıldığında, çocukların yapacakları işlemler velisinin onayı alınana kadar askıda hükümsüz olarak nitelendirilmektedir. Bu sebeple, yukarıda açıklandığı üzere, sosyal ağ sağlayıcıların "ocukların ticari sömürü risklerinin önlenmesi"ne ilişkin önlemleri alırken, söz konusu sosyal ağ içerisinde gerçekleştirilen satın alımları da velinin onayına sunacak mekanizmaları uygulamaya almalarının da faydalı olacağı görüşündeyiz.

II. SONUÇ

Yukarıda izah olunduğu üzere, Usul ve Esaslar ile, sosyal ağ sağlayıcıların yükümlülüklerine ilişkin birtakım yenilikler getirilerek izlenmesi gereken adımlar detaylandırılmıştır. Özellikle Türkiye'den günlük erişimi bir milyonun veya on milyonun üzerinde olan sosyal ağ sağlayıcıların Usul ve Esasların yürürlük tarihini de göz önüne alarak, düzenlenen yükümlülüklerin gereğini yerine getirmek üzere çalışmalara başlaması faydalı olacaktır.

* * *

Yukarıdaki notumuza ilişkin herhangi bir sorunuz olması halinde bizlere her zaman ulaşabilirsiniz.

Güner Hukuk Bürosu 1996 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana; şirketler hukuku, birleşme ve devralmalar, banka-finans, enerji, teknoloji, medya-telekomünikasyon ve uyuşmazlık çözümü alanlarında Türkiye'nin önde gelen ofislerinden biri haline gelmiştir.

İletişim

Burçak Kurt Biçer

Ortak Avukat

bkb@guner.av.tr

Doğaç Karakurt

Avukat

dk@guner.av.tr

İrem Efe

Stajyer Avukat

ie@guner.av.tr

Güner Hukuk Bürosu
Levent Caddesi, Alt Zeren Sokak No.7
Levent 34330, İstanbul
T +90 212 282 4385
F +90 212 282 4305
info@guner.av.tr
www.guner.av.tr